

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2024 rok

Mława, kwiecień 2025

Wstęp.

Obowiązek dokonania corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi wynika z art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r., poz. 399 z późn. zm.)

Zgodnie z postanowieniami art. 9tb powołanej ustawy analiza winna obejmować w szczególności:

- 1) możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- 2) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- 3) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych z uwzględnieniem wpływów, wydatków i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- 4) liczbę mieszkańców;
- 5) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ustawy;
- 6) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- 7) ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- 8) uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;
- 9) masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

1. Prawo miejscowe w analizowanym okresie.

W roku 2024 na terenie gminy Miasto Mława w przedmiocie gospodarki odpadami komunalnymi i nieczystościami ciekłymi obowiązywały:

- 1) uchwała Nr XLII/557/2022 Rady Miasta Mława z dnia 20 września 2022 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Mława (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2022 r. poz. 9963) ze zmianami,
- 2) uchwała Nr XLII/558/2022 Rady Miasta Mława z dnia 20 września 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Miasta Mława i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2022 r. poz. 9964),
- 3) uchwała Nr L/632/2023 Rady Miasta Mława z dnia 24 kwietnia 2023 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

i stawek opłat (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2023 r. poz. 5256), zmieniona uchwałą Nr LIX/772/2024 Rady Miasta Mława z dnia 30 stycznia 2024 r. (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2024 r. poz. 1753 – zmiana uchwały weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2024 r.),

4) uchwała Nr XLII/560/2022 Rady Miasta Mława z dnia 20 września 2022 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2022 r. poz. 9966),

5) uchwała Nr XLII/561/2022 Rady Miasta Mława z dnia 20 września 2022 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2022 r. poz. 9967),

6) uchwała Nr XLVII/611/2023 Rady Miasta Mława z dnia 10 lutego 2023 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych oraz odbierania odpadów komunalnych (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2023 r. poz. 2219).

Nadal obowiązywał stan prawny wynikający z postanowień uchwały Nr XLI/536/2022 Rady Miasta Mława z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie uchylenia uchwały w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2022 r. poz. 7171) – nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają na nich odpady komunalne nie były objęte odbiorem odpadów komunalnych organizowanym przez gminę.

2. Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi.

Odbiorem odpadów organizowanym przez gminę objęte były wyłącznie nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy – ich właściciele zgodnie z ustawą obowiązani byli do deklarowania i wnoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy.

Zakres i sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych na obszarze miasta odwzorowywał postanowienia ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ponadto dodatkowo obowiązywało odrębne zbieranie popiołu. Selektywne zbieranie popiołu wprowadzono z dniem 1 stycznia 2023 r. - Rada Miasta Mława działając w oparciu o delegację ustawową ustanowiła ten obowiązek w ramach prawa miejscowego (obowiązek selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych innych, niż wymienione w art. 4 ust.2 pkt 1 lit. a i b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Nadal obowiązywał system zbierania workowo – pojemnikowy: na nieruchomościach zabudowanych budynkami jednorodzinnymi odpady zmieszane (niesegregowane) i popiół były zbierane w pojemniki, a pozostałe frakcje – w worki. Na nieruchomościach zabudowanych budynkami wielolokalowymi wszystkie frakcje odpadów należało zbierać do pojemników.

Odpady komunalne odbierane były selektywnie wg harmonogramów odbioru ustalanych, z uwzględnieniem wymaganej częstotliwości odbiorów, na okresy półroczne - odrębnie dla budynków jednorodzinnych i odrębnie dla budynków wielolokalowych. Podstawowy zakres odbiorów odpadów bezpośrednio z nieruchomości obejmował frakcje papieru, szkła,

metali i tworzyw sztucznych, bioodpadów, popiołu oraz odpadów zmieszanych (niesegregowanych). W okresie od stycznia do marca oraz w listopadzie i grudniu szkło oraz papier odbierano z mniejszą częstotliwością, niż w pozostałym okresie roku. Decyzja w tym zakresie została podjęta w 2022 roku, przed wszczęciem przetargu na usługę na lata 2023 – 2024 i miała na celu optymalizację kosztów przyszłych usług. Obniżenie minimalnej częstotliwości odbioru w tym okresie dotyczyło także bioodpadów. Jednak wdrożenie tej zmiany w 2023 roku pokazało, że z powodu wydłużonego sezonu wegetacyjnego występowało duże nagromadzenie bioodpadów, w szczególności w listopadzie i częściowo w grudniu. Dlatego w roku 2024 w listopadzie i grudniu bioodpady z nieruchomości jednorodzinnych operator umowy odbierał (bez dodatkowych kosztów) z taką samą częstotliwością, jak w okresie kwiecień – październik (1 raz na 2 tygodnie). Bioodpady z nieruchomości wielolokalowych, w przypadku większego ich nagromadzenia, na standardowych zasadach, podobnie jak w pozostałych okresach roku, mogły być w ramach opłaty przekazywane do zagospodarowania w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Podczas odbiorów odpadów realizowane było zaopatrzenie właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodinnymi w worki do selektywnego zbierania odpadów komunalnych (worki na papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, bioodpady). Dystrybucję dodatkowych worków w przypadku okresowego zwiększenia ilości odpadów prowadził wykonawca usług w swojej siedzibie oraz w PSZOK. Wyposażenie nieruchomości w niezbędną liczbę pojemników obciążało w każdym przypadku właściciela nieruchomości.

Wzorem lat poprzednich w 2024 roku w ramach opłaty realizowana była zbiórka mobilna mebli i innych odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego bezpośrednio z nieruchomości. Regulamin przewiduje co najmniej jedną zbiórkę odpadów wielkogabarytowych rocznie. Uwzględniając potrzeby mieszkańców odbiór odbył się dwukrotnie w ciągu roku – w marcu oraz we wrześniu i objął także zużyty sprzęt RTV/AGD. Odpady tego rodzaju mogą być w ramach opłaty we własnym zakresie przekazywane do PSZOK. Jednak są to odpady dość powszechnie wytwarzane i nie wszyscy mieszkańcy mają możliwość samodzielnie je dostarczyć do PSZOK, chociażby z powodu braku środka transportu, czy też niepełnosprawności lub podeszłego wieku.

W PSZOK w ramach opłaty wnoszonej na rzecz gminy mieszkańcy mogli przekazywać wszystkie rodzaje odpadów komunalnych, z wyjątkiem odpadów zmieszanych (niesegregowanych) i popiołu. Bezwzględny warunkiem do przyjęcia odpadów było dostarczenie odpadów selektywnie zebranych, ich pochodzenie z gospodarstwa domowego oraz uiszczenie opłaty na rzecz gminy. Odpady zebrane nieselektywnie nie były przyjmowane, podobnie jak odpady pochodzące spoza obszaru gminy bądź z działalności gospodarczej czy rolniczej. Nadal obowiązywały limity przyjęcia w PSZOK w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla odpadów rozbiórkowych i budowlanych (do 500 kg rocznie w odniesieniu do budynku jednorodzinnego i do lokalu w zabudowie wielolokalowej) oraz dla zużytych opon (do 4 sztuk rocznie), wprowadzone w styczniu 2021 roku. Pozostałych odpadów przyjmowanych w PSZOK nie dotyczyły żadne ograniczenia ilościowe.

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi w 2024 roku funkcjonował w oparciu o realizowane przez podmiot zewnętrzny dwa odrębne zamówienia publiczne:

- na wykonanie usługi pn. *„Utworzenie i prowadzenie stacjonarnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych dostępnego dla mieszkańców na terenie Miasta Mława”*
- na wykonanie usług pn. *„Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz dostarczanie worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych”*. Każda z umów zawarta była na okres dwuletni od dnia 01.01.2023 do dnia 31.12.2024. Wykonawcą obydwu zamówień było przedsiębiorstwo Novago sp. z o. o. z siedzibą w Mławie przy ul. Grzebskiego 10, posiadające aktywny wpis do Rejestru Działalności Regulowanej prowadzonego przez Burmistrza Miasta Mława. Usługi realizowane były bez udziału podwykonawców.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych prowadzony był na obszarze miasta, przy ul. Płockiej 102. Dostępność dla mieszkańców uiszczających opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi obejmowała poniedziałki i środy w godzinach 7.00-15.00, piątki w godzinach 10.00-18.00 oraz soboty w godzinach 8.00-12.00, z wyjątkiem świąt. Taka dostępność zabezpieczona w ramach zamówienia zaspakajała w pełni potrzeby mieszkańców – mogli korzystać z punktu wg własnego wyboru i możliwości czasowych. PSZOK był wyjątkowo niedostępny dla mieszkańców 25 listopada 2024 r. z powodu braku możliwości dojazdu (budowa nawierzchni ulicy Płockiej) oraz planowo w okresie od 23 do 31 grudnia, co wynikało z potrzeby zamknięcia ewidencji i rozliczenia wykonania umowy. Wyposażenie PSZOK w wagę najazdową oraz zmodernizowana powierzchnia biurowa umożliwiała sprawną obsługę mieszkańców w przyjaznych warunkach. W roku 2024 w PSZOK przyjęto od mieszkańców miasta łącznie 649,1010 ton posegregowanych odpadów komunalnych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych pochodzących z gospodarstw domowych, tj. o ponad 168 ton więcej, niż w 2023 roku (480,1640 ton). W tej masie mieszczą się także odpady komunalne zebrane od mieszkańców miasta w ramach mobilnego mini PSZOK, który zorganizowany został dwukrotnie w ramach umowy - 23 maja 2024 r. na Osiedlu Księżąt Mazowieckich i 26 września 2024 r. na Osiedlu Młodych. Wykonawca umowy z własnej inicjatywy, nieodpłatnie zorganizował dodatkowo mobilny mini PSZOK podczas pikniku EKO OFENSYWA zorganizowanego przez pracowników Urzędu Miasta w dniu 14 kwietnia 2024 r. Odpady przyjęte w PSZOK i mobilnym mini PSZOK zostały odebrane i zagospodarowane w ramach realizacji drugiego z zamówień udzielonych na usługi związane z odpadami komunalnymi.

W ramach realizacji umowy Wykonawca dostarczył materiały informacyjno - edukacyjne dotyczące zakresu działania Punktu oraz odpadów w nim przyjmowanych do wszystkich lokali w zabudowie wielolokalowej na obszarze miasta.

W 2024 roku poniesiono koszty z tytułu utworzenia i prowadzenia PSZOK za okres 12.2023 – 11.2024 w kwocie 347 461,92 zł (o 12,59% więcej, niż w roku 2023).

Zamówienie pn. *„Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych oraz dostarczanie worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych”* było w roku 2024 realizowane z uwzględnieniem zmienionej częstotliwości odbioru odpadów bezpośrednio z nieruchomości, o czym była mowa powyżej.

W 2024 roku w ramach zamówienia publicznego odebrano bezpośrednio od właścicieli nieruchomości oraz z PSZOK i zagospodarowano odpady komunalne

o łącznej masie 10 989,4500 ton, tj. o ponad 869 ton (8,5%) więcej, niż w roku 2023, wyczerpując bez mała zabezpieczone środki finansowe i planowaną roczną wielkość zamówienia (11 000 t).

Struktura strumienia odpadów komunalnych odebranych/zebranych przez gminę w minionym roku była następująca:

- bezpośrednio z nieruchomości odebrano niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne o łącznej masie 6 474,3000 ton - o ponad 368 ton (6%) więcej, niż w roku 2023,
- bezpośrednio z nieruchomości odebrano odpady komunalne selektywnie zebrane, w tym odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny o łącznej masie 3 866,0490 ton - o ponad 332 tony (9,4%) więcej, niż w roku 2023,
- odebrano z PSZOK odpady komunalne (selektywnie zebrane) oraz odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z gospodarstw domowych o łącznej masie 649,1010 ton - o ponad 168 ton (35%) więcej, niż w roku 2023.

W latach 2020-2023 z roku na rok obserwowaliśmy tendencję zmniejszania się mas rocznych odebranych i zebranych przez gminę odpadów komunalnych, natomiast w roku 2024 nastąpił znaczący wzrost rocznej masy tych odpadów. Pociąga to za sobą większe koszty po stronie gminnej gospodarki odpadami komunalnymi, jednak wielkość strumienia odpadów wytworzonych przez mieszkańców podlega zmianom dynamicznym, zależnym nie tylko od liczby mieszkańców, ale także od warunków ich życia, w tym w szczególności od siły nabywczej pieniądza, a co za tym idzie od siły nabywczej ludności. Miniony okres lat 2020-2023 to czas, kiedy miała miejsce pandemia, wybuch wojny na Ukrainie oraz wysoka inflacja – czynniki w istotny sposób mające wówczas wpływ na poczynania mieszkańców. Rok 2024 był już pod tym względem nieco odmienny, wpływ wymienionych czynników w części wyciszył się, a dochód rozporządzalny ogółem na 1 osobę za 2024 rok wzrósł o ponad 14 % w odniesieniu do roku poprzedniego (obwieszczenie Prezesa GUS). Mieszkańcy po okresie zaniechań w tej sferze, w większym stopniu zajęli się stanem swoich dóbr osobistych, na co wskazują zauważalnie większe masy roczne przekazanych do utylizacji odpadów budowlanych i remontowych pochodzących z gospodarstw domowych (o 55 ton więcej, niż średnio w latach 2021-2023) oraz zużytych mebli i innych odpadów wielkogabarytowych (o 85 ton więcej, niż średnio w latach 2021-2023). Ponadto w roku 2024 zanotowano znacznie większą masę odebranych/zebranych bioodpadów, na co wpływ miały głównie długość i obfitość sezonu wegetacyjnego, a w mniejszym stopniu lepsza jakość segregacji odpadów po stronie mieszkańca (wzrost masy rocznej bioodpadów o 250-300 ton w odniesieniu do średniej analogicznych wielkości z lat 2021-2023).

W roku 2024 struktura strumienia odpadów komunalnych odebranych/zebranych przez gminę w kontekście udziału selektywnie zebranych odpadów pozostała, niestety, na podobnym poziomie, jak miało to miejsce w roku 2023. W strumieniu 58,91% stanowiły odpady niesegregowane (zmieszane) odebrane bezpośrednio z nieruchomości – w roku 2023 było to 60%, a w roku 2022 – 65%. Z kolei odpady frakcji selektywnych odebrane bezpośrednio z nieruchomości stanowiły w 2024 roku 35% strumienia, podczas gdy w roku 2023 – 34,9%, a w roku 2022 – 30,9% (przy czym od 2023 roku zbieramy dodatkowo jako frakcję selektywną popiół, co zwiększyło udział frakcji selektywnych).

Taka stagnacja jest o tyle niepokojąca, że świadczy o braku zmiany w zakresie poziomu i jakości selektywnej zbiórki odpadów komunalnych u źródła (na nieruchomości). Zaś poziom

ten jest wyjściowo zbyt niski, uniemożliwia osiągnięcie przez gminę wymaganych ustawą poziomów recyklingu odpadów komunalnych. Podniesienie tego poziomu jest konieczne - to poziom selektywnej zbiórki odpadów u źródła, jako najważniejszy czynnik determinuje możliwość (lub jej brak) osiągnięcia wymaganych od gminy poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w kolejnych latach (wymagane w 2024 – 45%, w 2025 – 55%). Jak łatwo zauważyć po analizie przytoczonych powyżej danych liczbowych, Miasto Mława nie osiągnęło wymaganego za 2024 rok poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 31,85% przy wymaganym poziomie 45%. Gmina już w poprzednich latach nie osiągnęła wymaganych ustawą poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: w roku 2023 wskaźnik osiągnięty przez gminę ukształtował się na poziomie 30,36% (wymagane 35%), natomiast w 2022 roku gmina osiągnęła wskaźnik na poziomie 21,20% (wymagane 25%).

Za nieosiągnięcie wymaganych ustawą poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przewiduje kary dla gmin, których wysokość jest wprost proporcjonalna do masy odpadów brakujących do osiągnięcia wskaźnika. W odniesieniu do 2022 roku Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska decyzją z dnia 24 lipca 2024 r. nałożył już na gminę karę w wysokości 133 165,00 zł za nieosiągnięcie wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, obecnie sprawa pozostaje na etapie postępowania odwoławczego przed Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska. Szanse na rozstrzygnięcie na korzyść dla gminy są jednak znikome – przepisy ustawy nie pozostawiają w tym przedmiocie organowi pola na jakąkolwiek uznaniowość. Poprawa poziomu i jakości segregacji odpadów komunalnych u źródła jest zatem bezwzględny priorytetem na najbliższe lata.

Usługa odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych rozliczana była w oparciu o ceny jednostkowe za odbiór i zagospodarowanie 1 tony odpadów danego rodzaju oraz ryczałt miesięczny za zaopatrzenie w worki do segregacji. Maksymalny pułap kosztów zamówienia w 2024 roku ustalony był umową na kwotę 9 585 731,64 zł, przy czym płatność za grudzień każdego roku, zgodnie z zawieranymi umowami dokonywana jest w kolejnym roku budżetowym. W związku ze zwiększeniem rocznej masy strumienia odpadów odebranych i zebranych od mieszkańców środki finansowe zabezpieczone na 2024 rok na realizację usług w ramach zamówienia publicznego zostały bez mała wyczerpane (kwota niewykorzystana za rok 2024 w odniesieniu do wartości z umowy: 92 819,42 zł).

W 2024 roku poniesiono za okres 12.2023 – 11.2024 koszty z tytułu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych w kwocie 9 199 120,60 zł (o 557 892,07 zł tj. o 6,46% więcej, niż w 2023 roku) oraz z tytułu dostarczania worków do segregacji w kwocie 194 751,98 zł (o 22 579,82, tj. o 13,12% więcej, niż w 2023 roku). Z wypłacanego w 2024 roku wynagrodzenia dokonano potrąceń z tytułu kar umownych wymierzonych wykonawcy na łączną kwotę 3 900,00 zł.

Razem wydatki z tytułu realizacji zamówień na usługi związane bezpośrednio z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych oraz zapewnieniem dostępności PSZOK w 2024 roku osiągnęły kwotę 9 741 334,50 zł i były wyższe o 619 330,83 zł, tj. o 6,79%, niż w 2023 roku.

Oплата за gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych naliczana była w oparciu o średnie miesięczne zużycie wody na nieruchomości w poprzednim roku kalendarzowym wg stawki podstawowej wynoszącej 10,50 zł za 1 m³zużytej wody na nieruchomości w okresie do 31 marca 2024 roku, a następnie 9,00 zł za 1 m³zużytej wody na nieruchomości od 1 kwietnia 2024 roku. Obniżenie stawki nastąpiło w związku z niewydatkowaniem wszystkich środków pochodzących z opłaty w 2023 roku (wg stanu na dzień 31.12.2023 r. kwota niewydatkowanych środków wyniosła 4 393 196,78 zł i stanowiła zgodnie z art. 217 ust. 2 pkt. 8 ustawy o finansach publicznych przychody budżetu roku 2024, została wprowadzona do budżetu 2024 roku z przeznaczeniem na wydatki bieżące). Stawki opłaty podwyższonej w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie wykonywania obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych stanowiły dwukrotność stawki opłaty podstawowej i wynosiły odpowiednio 21,00 zł, a następnie 18,00 zł za 1 m³zużytej wody na nieruchomości.

Nadal obowiązywało ustawowe ograniczenie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do kwoty nie przekraczającej 7,8% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe. W okresie od 1 stycznia do 31 marca 2024 roku kwota, do której ograniczana była opłata dla jednego gospodarstwa domowego ustalana była w oparciu o dochód rozporządzalny na 1 osobę ogółem w 2022 r. (2 249,79 zł) i wynosiła 175,48 zł. Po ogłoszeniu przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem w 2023 r. (2 678,30 zł) uległa zmianie i w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2024 roku miesięczna opłata dla jednego gospodarstwa domowego podlegała ograniczeniu do kwoty 208,90 zł.

Właścicielom nieruchomości zamieszkałych, zabudowanych budynkami jednorodzinnymi kompostującym bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym nadal przysługiwało częściowe zwolnienie z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w kwocie 6,00 zł odliczanej od kwoty miesięcznej opłaty. Z przywileju tego wg stanu na 31 grudnia 2024 r. korzystało 771 (o 7 mniej, niż przed rokiem) właścicieli nieruchomości deklarujących opłatę.

Gromadzenie odpadów komunalnych na nieruchomościach niezamieszkałych, zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Mława odbywało się, bez względu na rodzaj zabudowy w systemie pojemnikowym, przy czym Regulamin dopuszczał gromadzenie odpadów zbieranych selektywnie, z wyjątkiem popiołu w workach o pojemności 60 l - wyłącznie na nieruchomościach, których właściciele nie dysponują miejscem na ustawienie pojemników lub ilość wytwarzanych odpadów danej frakcji była znikoma i przy uwzględnieniu obowiązującej częstotliwości pozbywania się odpadów nie powodowała konieczności zapewnienia pojemnika o pojemności 120 l lub większej. Właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne obowiązani byli we własnym zakresie zawrzeć umowę na odbieranie odpadów z podmiotem uprawnionym do wykonywania usługi na obszarze miasta (wpisanym do Rejestru Działalności Regulowanej prowadzonego przez Burmistrza) i pozbywać się odpadów na zasadach ustalonych ustawą i Regulaminem. Kontrolę przestrzegania postanowień ustawy o utrzymaniu czystości i porządku oraz wykonywania obowiązków realizowała Straż Miejska w Mławie.

3. Liczba mieszkańców.

Wg stanu na 31.12.2024 r. liczba mieszkańców Miasta Mława wyniosła 29 342 osoby (źródło: Rejestr Mieszkańców).

Z uwagi na stosowanie do ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi metody ustalania opłaty opartej na zużyciu wody dane o liczbie osób zamieszkujących na nieruchomości zgłoszonej do systemu nie są zbierane w deklaracji w sprawie wysokości opłaty. W momencie zmiany metody ustalania opłaty tj. na dzień 30 czerwca 2020 roku w systemie gminnym zadeklarowanych było 26 410 osób, przy liczbie około 30 tys. osób zameldowanych. Uwzględniając przy tym specyfikę Mławy związaną z zamieszkiwaniem w mieście dużej liczby cudzoziemców (szacowanej w tysiącach), ówczesna luka w systemie mogła sięgać 20-30%. Miało to istotny wpływ na wzrost stawki opłaty dla mieszkańca zadeklarowanego do systemu.

4. Kontrola wykonywania obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonywali obowiązku wynikającego z art. 6 ust.1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dla których gmina organizowała odbieranie odpadów komunalnych i opróżnianie zbiorników bezodpływowych.

Kontrolę wykonywania obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wykonywała w 2024 Straż Miejska. W przypadkach braku realizacji tych obowiązków Straż Miejska stosowała przysługujące środki prawne dostosowując ich rodzaj do wagi naruszenia oraz sytuacji podczas kontroli. W pierwszej kolejności właściele nieruchomości wzywani byli do podjęcia wykonywania obowiązków oraz do usunięcia uchybień w wyznaczonym terminie. Jeżeli Kontrolowany dobrowolnie nie wykazał Straży Miejskiej usunięcia uchybień po upływie tego terminu następowała rekontrola. Właściele nieruchomości chcąc uniknąć sankcji karnych z reguły uchybień usuwają. Straż Miejska przeprowadziła w 2024 roku 24 kontrole w zakresie zgodnego z prawem pozbywania się odpadów komunalnych na nieruchomościach, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne oraz 62 kontrole w zakresie zgodnego z prawem przejściowego gromadzenia i pozbywania się nieczystości ciekłych (zbiorniki bezodpływowe) na nieruchomościach nie przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej.

Ponadto pracownicy Urzędu powołani do składu zespołu ds. kontroli zarządzeniem Burmistrza, posiadający stosowne upoważnienia, zrealizowali w 2024 roku:

- 50 kontroli nieruchomości mieszkalnych w zakresie zamieszkiwania i wytwarzania odpadów komunalnych oraz wykonania obowiązku złożenia deklaracji w sprawie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 537 kontroli nieruchomości nieprzyłączonych do sieci kanalizacji, sanitarnej wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, w zakresie wykonania obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej oraz w zakresie przejściowego gromadzenia i pozbywania się nieczystości ciekłych,
- 67 kontroli nieruchomości nieprzyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej, wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków, w zakresie przejściowego gromadzenia i pozbywania się nieczystości ciekłych.

W trakcie kontroli egzekwowano prawidłowe wykonywanie obowiązków wynikających z ustawy (przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, zawarcie umowy na opróżnianie zbiornika bezodpływowego/oczyszczalni przydomowej, systematyczne opróżnianie urządzeń/pozbywanie się nieczystości ciekłych). W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w tym zakresie wydawano zalecenia pokontrolne w celu ich usunięcia, a następnie weryfikowano ich wykonanie. W 2024 roku w efekcie tych działań do sieci kanalizacji sanitarnej właściciele przyłączyli 164 nieruchomości.

W roku 2024 gmina nie organizowała odbioru odpadów komunalnych ani opróżniania zbiorników bezodpływowych w odniesieniu do właścicieli nieruchomości, o których mowa w art. 6 ust.1 ustawy – nie zaistniała taka potrzeba.

W minionym roku, podobnie jak w latach poprzednich za pośrednictwem podmiotu odbierającego odpady komunalne prowadzono kontrolę prawidłowego wykonywania obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych – w 142 przypadkach do właścicieli nieruchomości skierowano pisma przypominające o obowiązkach, z informacją o konsekwencjach (podwyższona opłata) w przypadku powtórnego uchybienia.

5. Masa odpadów komunalnych wytworzonych w 2024 roku na obszarze gminy.

Tabela 1. Masa odpadów komunalnych wytworzonych w 2024 roku na obszarze Miasta Mława

	Odpady komunalne selektywnie zebrane (Mg)	Odpady niesegregowane (zmieszane)(Mg)	Odpady budowlane i rozbiórkowe (Mg)	Łącznie	Odpady komunalne odebrane i zebrane przez Gminę / przez podmioty uprawnione(Mg)
Odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości przez gminę	3 866,0490	6 474,3000	0,0000	10 340,3490	10 989,4500
Odpady komunalne zebrane w PSZOK przez gminę	455,0410	0,0000	194,0600	649,1010	
Odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości przez podmioty uprawnione	137,7200	1 201,2600	0,0000	1 338,9800	1 374,5166
Odpady komunalne zebrane od właścicieli nieruchomości przez podmioty uprawnione	29,6566	0,0000	5,8800	35,5366	
Łącznie	4 488,4666	7 675,5600	199,9400	12 363,9666	12 363,9666

W 2024 roku w ramach zamówienia publicznego udzielonego przez gminę odebrano bezpośrednio od właścicieli nieruchomości oraz z PSZOK i zagospodarowano odpady komunalne o łącznej masie 10 989,4500 ton, tj. o ponad 869 ton (8,5%) więcej, niż w roku 2023, w tym:

- bezpośrednio z nieruchomości odebrano niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne o łącznej masie 6 474,3000 ton - tj. o ponad 368 ton (6%) więcej, niż w roku 2023,
- bezpośrednio z nieruchomości odebrano odpady komunalne selektywnie zebrane (w tym odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny) o łącznej masie 3 866,0490 ton – tj. o ponad 332 tony (9,4%) więcej, niż w roku 2023,
- odebrano z PSZOK odpady komunalne (selektywnie zebrane) oraz odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z gospodarstw domowych o łącznej masie 649,1010 ton – tj. o ponad 168 ton (35%) więcej, niż w roku 2023.

W latach 2020-2023 utrzymywała się tendencja zmniejszania mas rocznie odbieranych i zbieranych przez gminę odpadów komunalnych, co w dużej mierze było efektem działań podejmowanych na rzecz uszczelnienia systemu. Jednak niezależnie od tych działań wielkość strumienia odpadów wytwarzanego przez mieszkańców podlega także zmianom dynamicznym – w roku 2024 nastąpił znaczny wzrost w tym zakresie. Wzrosła o ponad 450 ton (11,71%) masa odpadów selektywnie odebranych, w tym masa bioodpadów wzrosła o ponad 245 ton (16,14%) w porównaniu do roku 2023, a masa mebli i odpadów wielkogabarytowych była większa o ponad 97 ton (29,51%). Odebrano także o ponad 368 ton (6,04%) więcej odpadów niesegregowanych (zmieszanych) oraz o ponad 48 ton (32,97%) więcej odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych, niż w 2023 roku.

Podmioty działające komercyjnie w zakresie odbierania i zbierania odpadów komunalnych na obszarze miasta odebrały/zebrały w 2024 roku łącznie 1 374,5166 ton odpadów komunalnych i odpadów budowlano remontowych z gospodarstw domowych – o 14,571 ton (1,03%) mniej, niż w roku 2023, przy czym niewielkiej zmianie na korzyść uległa struktura strumienia – mniej o 59,37 tony (4,71%) było odpadów niesegregowanych (zmieszanych) w strumieniu.

Łącznie na obszarze całej gminy odebrano/zebrano w minionym roku odpady komunalne o masie 12 363,9666 ton, tj. o 855,522 ton (7,43%) więcej, niż w 2023 roku. W strumieniu 36,30% stanowiły odpady komunalne selektywnie zebrane, 62,08 % stanowiły odpady niesegregowane (zmieszane), 1,62% stanowiły odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych. Taki poziom selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” nie zapewnia gminie możliwości osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Nadto warto w tym miejscu zauważyć, że nie wszystkie odpady zebrane selektywnie zalicza się do wyliczenia poziomu, o którym mowa powyżej – zależy to od rodzaju odpadu i procesu zagospodarowania, jakiemu może on zostać poddany i/lub zostanie poddany.

6. Masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych na terenie gminy.

Tabela 2. Masa odpadów odebranych i zebranych w 2024 roku na obszarze Miasta Mława

ODPADY ODEBRANE		
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	419,3500
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	597,3800
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	95,8200
15 01 07	Opakowania ze szkła	536,7500
20 01 01	Papier i tektura	86,0000
20 01 02	Szkło	0,0000

20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,4040
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,0250
20 01 35*	Zużyte urządzenie elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,5600
20 01 36	Zużyte urządzenie elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 20 01 35	4,6800
20 01 39	Tworzywa sztuczne	156,7600
20 01 99*	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – popioły z gospodarstw domowych	294,1200
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1 688,4200
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	0,0000
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	7 675,5600
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	116,5000
ODPADY ODEBRANE RAZEM		11 679,3290
ODPADY ZEBRANE W PSZOK		
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	7,4400
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,0000
16 01 03	Zużyte opony	19,5200
17 01 04	Materiały izolacyjne inne, niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	6,7000
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż 17 01 06	187,3600
20 01 10	Odzież	5,8200
20 01 11	Tekstylia	0,0000
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,0130
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,1140
20 01 35*	Zużyte urządzenie elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	9,0300
20 01 36	Zużyte urządzenie elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 20 01 35	7,0770
20 01 99*	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – igły i strzykawki z iniekcji domowych	0,0070
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	93,5200
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	312,5000
ODPADY ZEBRANE W PSZOK RAZEM		649,1010
ODPADY ZEBRANE, Z WYŁĄCZENIEM PSZOK		
15 01 04	Opakowania z metali	27,9966
16 01 03	Zużyte opony	1,6000
17 01 04	Materiały izolacyjne inne, niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	0,2000
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż 17 01 06	5,6800
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,0600
ODPADY ZEBRANE, Z WYŁĄCZENIEM PSZOK RAZEM		35,5366
ODPADY ODEBRANE I ZEBRANE, W TYM PSZOK, RAZEM		12 363,9666

7. Masa odpadów ulegających biodegradacji (20 02 01) - miejsce i sposób ich zagospodarowania.

Tabela 3. Odpady ulegające biodegradacji (20 02 01) w roku 2024 na obszarze Miasta Mława

Rodzaj odpadu/masa	Instalacja komunalna, do której nastąpiło przekazanie odpadów	Masa przekazanych odpadów	Proces zagospodarowania
20 02 01 Odpady ulegające biodegradacji 1 782,0000 Mg w tym: odebrane: 1 688,4200 Mg zebrane w PSZOK: 93,5200 Mg zebrane poza PSZOK: 0,0600 Mg	Kompostownia Wola Pawłowska	778,1800	R3 – recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)
	Instalacja do biologicznego przetwarzania odpadów zielonych Maków Mazowiecki	161,4600	
	Kompostownia w Świętajnie	836,6400	
	Razem	1 781,9400	
	Magazyn	5,6600	

8. Masa odpadów niesegregowanych oraz miejsce i sposób ich zagospodarowania.

Tabela 4. Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne w roku 2024 na obszarze Miasta Mława

Rodzaj odpadu/masa	Instalacja komunalna, do której nastąpiło przekazanie odpadów	Masa przekazanych odpadów	Proces zagospodarowania
20 03 01 Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne odebrane: 7 675,5600 Mg	Instalacja MPB Wola Pawłowska	3 580,5400	R12 – wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11
	Instalacja MPB Stawnica	1 614,1200	
	Instalacja MPB Poświętne	1 156,2400	
	Instalacja MPB Kobierniki	1270,9400	
	Razem	7 621,8400	
	Magazyn	53,7200	

9. Przeznaczone do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych selektywnie zebranych/odebranych oraz pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.
 W 2024 nie przekazywano do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych selektywnie zebranych i odebranych.

Tabela 5. Pozostałości z przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przekazane do składowania w 2024 roku

Rodzaj odpadu/pochodzenie	Składowisko, do którego odpady zostały przekazane	Masa przekazanych odpadów (Mg)
19 05 99 Inne niewymienione odpady Pochodzenie: z mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych Łączna masa: 2 333,8817 Mg	Składowisko Uniszki Cegielnia	142,3572
	Składowisko Lubiechów Górny	10,8164
	Składowisko Gliwa Mała	263,0816
	Składowisko Wola Pawłowska	644,7903
	Składowisko w m. Kłoda	166,3451
	Składowisko Dalanówek	460,0679
	Składowisko w m. Mnichy	47,3651
	Składowisko Różanki	1,4829
	Składowisko w m. Trzebania	240,8384
	Składowisko Kobierniki	356,7368
19 12 12 Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11 Pochodzenie: z mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych Łączna masa: 1 073,7637 Mg	Składowisko Wola Pawłowska	570,4500
	Składowisko w m. Kłoda	43,7426
	Składowisko Dalanówek	243,5042
	Składowisko Kobierniki	216,0669

10. Przekazane do termicznego przekształcenia pozostałości z sortowania odpadów komunalnych selektywnie zebranych/odebranych.

Tabela 6. Pozostałości z sortowania odpadów komunalnych selektywnie zebranych/odebranych przekazane do termicznego przekształcenia w 2024 roku

Rodzaj odpadu/pochodzenie	Instalacja, do której odpady zostały przekazane	Masa przekazanych odpadów (Mg)
19 12 12 Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11	Cementownia Kujawy HOLCIM POLSKA S.A.	387,3971
Pochodzenie: z sortowania odpadów komunalnych selektywnie zebranych/odebranych	LAFARGE CEMENT S.A. Instalacja do przetwarzania odpadów i produkcji paliwa alternatywnego	0,5130
Łączna masa: 387,9101 Mg		

11. Wskaźniki osiągnięte za 2024 rok.

11.1. Łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi: 3 453,5658 Mg

11.2. Masa bioodpadów stanowiących odpady komunalne posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła (20 02 01, kompostowniki przydomowe): 607,1453 Mg

11.3 Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych wyniósł 31,85%.

11.4 Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 9,44%.

11.5 Poziom składowania odpadów komunalnych wyniósł 30,49%.

11.6 Udział odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcenia w stosunku do odebranych i zebranych odpadów wyniósł 3,19%.

12. Edukacja ekologiczna w 2024 roku.

Główna bolączka gminnego systemu gospodarki odpadami to nadal niski poziom segregacji (przewaga odpadów zmieszanych) i niska jakość segregacji odpadów „u źródła” (zanieczyszczenie odpadów frakcyjnych odpadami innej frakcji), w szczególności w budynkach wielolokalowych, czemu sprzyja niestety tzw. „zbiorowa odpowiedzialność” i anonimowość mieszkańców. Wynika to z braku wiedzy wystarczającej do zachowania zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych, utrwalenia negatywnych stereotypów, a czasem także z lekceważenia przepisów prawa, obowiązków i ogólnie przyjętych zasad. Konieczna jest zatem ciągła i systematyczna edukacja ekologiczna kierowana, bez wyjątku, do wszystkich grup społecznych, przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych kanałów komunikacji i co ważne - atrakcyjnych form przekazywania wiedzy.

Podejmowano zatem działania na rzecz edukacji ekologicznej mieszkańców:

- prowadzono kampanię społeczną Burmistrza Miasta Mława „Czy wiesz, jak segregować?”,

- w dniu 14.04.2024 r. zorganizowano w centrum miasta piknik ekologiczny „Eko-ofensywa” z wieloma atrakcjami dla mieszkańców,
- zorganizowano konkurs „EKO-SHOW” (II edycja) dla uczniów szkół podstawowych, którego finał miał miejsce w ramach pikniku ekologicznego,
- zaprojektowano, zlecono druk i rozpowszechniono wśród uczniów szkół podstawowych komiks „Porady na odpady” cz. II,
- uruchomiono grę miejską pn. „Wyrzutki i ich skutki”,
- zlecono wykonanie koszulek dziecięcych z postaciami z komiksu „Porady na odpady” i logo kampanii społecznej Burmistrza Miasta Mława pn. „Czy wiesz, jak segregować?”, które były wykorzystywane jako nagrody w różnego rodzaju konkursach,
- zaprojektowano i zlecono wykonanie ulotki informacyjnej dotyczącej bezpłatnego dostępu dla mieszkańców do aplikacji „Kiedy Śmieci” i rozpowszechniano ją wśród uczestników gminnego systemu gospodarki odpadami,
- zaprojektowano i zlecono wykonanie ulotki „Porady na odpady – czy wiesz, jak segregować?” z przeznaczeniem do rozpowszechniania w 2025 roku,
- zorganizowano wystawienie spektaklu ekologicznego „Ucieczka z zoo” o tematyce dotyczącej m.in. prawidłowego postępowania z odpadami we wszystkich placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Mława,
- prowadzono dystrybucję gadżetów ekologicznych (butelki szklane, torby ekologiczne, doniczki z nasionkami, powerbanki słoneczne) zakupionych w poprzednim roku kalendarzowym,
- dokonano na 2024 rok zakupu licencji celem udostępnienia bezpłatnego dla mieszkańców miasta aplikacji „Kiedy śmieci” zawierającej oprócz harmonogramów odbioru odpadów komunalnych pełne informacje o funkcjonowaniu PSZOK, zagregowane informacje jakie odpady gromadzić w ramach poszczególnych frakcji oraz słownik odpadów, aktualizacje treści prowadzono na bieżąco, komunikowano mieszkańcom za pomocą wiadomości wysyłanej w aplikacji ważniejsze informacje dotyczące systemu,
- publikowano na stronie internetowej Urzędu Miasta Mława treści informacyjne i edukacyjne dotyczące prawidłowego postępowania z odpadami i organizacji systemu gospodarowania odpadami w gminie,
- w ramach bezkosztowej umowy zawartej w ramach ogólnopolskiego projektu „Elektryczne śmieci” z firmą MB Recykling sp. z o. o. na terenie miasta nadal funkcjonowało 6 czerwonych pojemników, do których mieszkańcy mogli wrzucać odpady elektryczne i elektroniczne o rozmiarach nie przekraczających w każdym z wymiarów 50 cm,
- dwukrotnie zorganizowano na obszarze dużych osiedli mieszkaniowych mobilny mini PSZOK w ramach umowy nr GO.272.2.2022 zawartej na utworzenie i prowadzenie stacjonarnego PSZOK,
- w ramach ww. umowy Wykonawca zaprojektował i rozpowszechnił wśród mieszkańców wszystkich budynków wielolokalowych ulotkę informacyjną dotyczącą działania stacjonarnego PSZOK (dostępność, rodzaje przyjmowanych odpadów, segregacja, zasady dostarczania/przekazywania odpadów),
- zakupiono 26 sztuk zestawów koszy ulicznych z funkcją segregacji odpadów, które ustawiono w przestrzeni miejskiej.

13. Wydatki poniesione przez gminę w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w 2024 roku.

Tabela 7. Wydatki poniesione przez gminę na funkcjonowanie systemu w 2024 roku.

Lp.	Rodzaj wydatku	(zł)
1.	- wynagrodzenie podmiotu odbierającego i zbierającego w PSZOK odpady komunalne od właścicieli nieruchomości objętych gminnym odbiorem, w tym także koszty zagospodarowania odebranych i zebranych odpadów komunalnych, koszty utworzenia i utrzymania stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych dostępnego dla mieszkańców w ramach opłaty oraz koszty dostarczenia worków do segregacji (udzielane zamówienia publiczne obejmowały wszystkie elementy)	9 741 334,50
2.	- wynagrodzenia osobowe, bezosobowe i roczne pracowników obsługujących system gospodarki odpadami komunalnymi, - składki na ubezpieczenia społeczne, - składki na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy, - odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, - szkolenia pracowników, - wpłaty na PPK	493 016,32
3.	- zakup wyposażenia, - koszty zakupu materiałów biurowych,	37 415,87
	- działania edukacyjne, w tym zakup 26 ulicznych stacji do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, które zainstalowano w przestrzeni miejskiej oraz licencji aplikacji „Kiedy Śmieci”	151 825,44
4.	- zakup usług pozostałych (obsługa administracyjna systemu gospodarki odpadami, w tym serwis i nadzór autorski nad oprogramowaniem)	47 550,32
	Razem wydatki	10 471 142,45

W 2024 roku poniesiono:

- koszty z tytułu utworzenia i prowadzenia PSZOK za okres 12.2023 – 11.2024 w kwocie 347 461,92 zł (o 12,59% więcej, niż w roku 2023),
- koszty z tytułu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych za okres 12.2023 – 11.2024 w kwocie 9 199 120,60 zł (o 557 892,07 zł tj. o 6,46% więcej, niż w 2023 roku) oraz z tytułu dostarczania worków do segregacji w tym okresie w kwocie 194 751,98 zł (o 22 579,82, tj. o 13,12% więcej, niż w 2023 roku).

Z wypłacanego w 2024 roku wynagrodzenia dokonano potrąceń z tytułu kar umownych wymierzonych wykonawcy na łączną kwotę 3 900,00 zł.

Razem wydatki z tytułu realizacji zamówień na usługi związane bezpośrednio z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych oraz zapewnieniem dostępności PSZOK w 2024 roku osiągnęły kwotę 9 741 334,50 zł i były wyższe o 619 330,83 zł, tj. o 6,79%, niż w 2023 roku.

W ramach gminnego systemu gospodarki odpadami poniesiono w 2024 roku także:

- koszty obsługi administracyjnej systemu (koszty zatrudnienia pracowników, zakupu wyposażenia i materiałów biurowych, dostawy i serwisu oprogramowania do obsługi systemu gospodarki odpadami, wysyłki korespondencji, szkoleń pracowników) w kwocie 577 982,51 zł,
- koszty działań na rzecz edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami w kwocie 151 825,44 zł, w tym 93 147,90 zł wydatkowano na zakup 26 ulicznych stacji do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, które zainstalowano w przestrzeni miejskiej.

Łącznie wydatki związane z funkcjonowaniem systemu w 2024 roku wyniosły 10 471 142,45 zł i były wyższe o 672 793,71 zł (6,87%) od wydatków poniesionych w roku poprzednim.

14. Dochody z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2024 roku.

Dochody osiągnięte z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w roku 2024 wyniosły 9 942 304,16 zł i były niższe o 1 762 530,97 zł (tj. o 15,06%), niż dochody z tego tytułu w 2023 roku, co było przede wszystkim efektem obniżenia stawki opłaty w ciągu roku.

15. Bilans finansowy gminnego systemu .

W I półroczu 2024 roku zaangażowano w budżecie gospodarki odpadami środki pochodzące z opłaty niewydatkowane w 2023 roku w kwocie 4 393 196,78 zł . W związku z obniżeniem stawki opłaty (od 1 kwietnia 9 zł/1m³ zużycia wody) i osiągnięciem niższych dochodów wydatki poniesione na funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami w roku 2024 były wyższe o kwotę 528 838,29 zł od dochodów osiągniętych z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w roku 2024 (deficyt). Nie wystąpiła jednak potrzeba finansowania wydatków ze środków innych, niż pochodzące z opłaty. Na koniec roku 2024 pozostały niewydatkowane środki pochodzące z opłaty w kwocie 3 864 358,49 zł, które stanowią będą zgodnie z art. 217 ust. 2 pkt. 8 ustawy o finansach publicznych przychody budżetu

roku 2025. Zostaną one przeznaczone na bieżące wydatki związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych, prowadzeniem PSZOK oraz dostarczaniem worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Przewiduje się, że pozwoli to uniknąć podwyżki stawki opłaty w 2025 roku, która w innym przypadku byłaby konieczna ze względu na wzrost kosztów usług związanych z odpadami komunalnymi.

16. Dane z gminnego systemu gospodarki odpadami.

Tabela 8. Porównawcze zestawienie danych dotyczących gminnego systemu gospodarki odpadami za lata 2022-2024.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2022	Stan na dzień 31.12.2023	Stan na dzień 31.12.2024
1.	Liczba zadeklarowanych do systemu nieruchomości	4789	4788	4869
2.	Liczba zadeklarowanych do opłaty m ³ zużytej wody	83 670 m ³	82 253 m ³	86 591 m ³
3.	Liczba zadeklarowanych pojemników	1794	Nieruchomości niezamieszkałe nie były objęte odbiorem organizowanym przez gminę	
4.	Liczba nieruchomości korzystających z ulgi za kompostowanie bioodpadów	872	778	791
5.	Dochód roczny z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	12 350 725,17 zł	11 704 835,13 zł	9 942 304,16 zł
6.	Kwota poniesionych rocznych kosztów w tym:	9 864 788,86 zł	9 798 348,74 zł	10 471 142,45 zł
	kwota wynagrodzenia za usługi (odbieranie/zagospodarowanie odpadów, zaopatrzenie w worki, prowadzenie PSZOK)	9 411 635,73zł	9 122 003,67 zł	9 741 334,50 zł
7.	Kwota deficytu (-) lub nadwyżki (+) w ujęciu rocznym	(+) 2 486 710,39 zł	(+) 1 906 486,39 zł	(-) 528 838,29 zł

17. Możliwości przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania i mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

Gmina nie posiada własnych instalacji służących zagospodarowaniu odpadów komunalnych. Zagospodarowanie jest elementem zamówień publicznych udzielanych zewnętrznym podmiotom. Gmina udzielając zamówień publicznych na usługi dotyczące odpadów komunalnych wymaga, aby zagospodarowanie odpadów komunalnych odbywało się zgodnie z prawem, w szczególności zgodnie z obowiązującą hierarchią postępowania z odpadami. Wybór podmiotów, do których nastąpi przekazanie odpadów w celu ich zagospodarowania i zawarcie stosownych umów należy do podmiotu, któremu gmina udzieli zamówienia publicznego na usługę odbierania odpadów komunalnych. Istotny wpływ na koszty gminy mają odległości, na jakie transportowane są odpady w celu przekazania ich do zagospodarowania oraz koszty, które w związku z tym przekazaniem ponosi wykonawca usług. Zlikwidowanie w roku 2019 bariery w postaci rejonizacji w odniesieniu do miejsc zagospodarowania otworzyło rynek, jednak możliwości przetwarzania odpadów przez istniejące instalacje nadal są niewystarczające. Zagospodarowanie niektórych odpadów poprzez ponowne użycie surowców z nich uzyskanych nie zawsze jest możliwe (np. popiół, odzież, tekstylia), wobec czego odpady te trafiają do procesów odzysku na składowisku (popiół) lub do procesów związanych z paliwem alternatywnym, a takie formy wykorzystania selektywnie zebranych odpadów nie mogą być (zgodnie z obowiązującymi przepisami) zaliczone do obliczenia poziomu ponownego użycia i recyklingu osiągniętego przez gminę. Obniża to wskaźniki osiągane przez gminę, na co gmina nie posiadająca instalacji przetwarzania odpadów w praktyce nie ma żadnego wpływu.

18. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami.

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie obsługi administracyjnej oraz większości działań podejmowanych na rzecz edukacji ekologicznej funkcjonuje w oparciu o zasoby własne gminy. W pozostałym zakresie obejmującym odbieranie, zbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz prowadzenie PSZOK i zaopatrzenie w worki na segregację obsługa systemu oparta jest na zasobach zewnętrznych. Działalność oparta na zasobach własnych pochłania w ostatnich latach 5-7% kosztów ponoszonych rocznie, działalność oparta na zasobach zewnętrznych 93-95% tych kosztów. Zmiana tego stanu rzeczy wymagałaby wysokich nakładów inwestycyjnych na budowę infrastruktury i zgromadzenie niezbędnych zasobów. Najmniej kosztowną inwestycją byłaby budowa gminnego PSZOK. Zamierzenie takie kilkakrotnie było rozważane i po stronie Miasta Mława zostało wpisane do Planu Gospodarki Odpadami Województwa Mazowieckiego 2030. Umożliwia to ubieganie się o dofinansowanie przedsięwzięcia ze środków zewnętrznych na poziomie zarówno krajowym, jak i unijnym – o ile środki dostępne na takie cele pojawiają się w ogłaszanych naborach wniosków. Koszt budowy gminnego PSZOK wstępnie szacuje się na ok. 5 mln zł. Nie jest to kwota, którą mógłby udźwignąć budżet gospodarki odpadami, pomimo niewydatkowanych środków pochodzących z opłaty, które pojawiły się rokrocznie w minionych 3 latach budżetowych. Trzeba bowiem pamiętać, że począwszy od 2019 roku,

kiedy po raz pierwszy zanotowano potężny wzrost kosztów mieszkańcy obciążeni byli stosunkowo wysoką stawką opłaty. Po zmianie metody obliczania opłaty sytuacja finansowa gminnego systemu gospodarki odpadami uległa poprawie, jednak tegoroczny, kolejny wzrost kosztów usług, który ma miejsce od 1 stycznia 2025 r. będzie w nim zapewne kolejną, odczuwalną wkrótce, zmianą jakości. Zatem jakiegokolwiek decyzje o ewentualnym inwestowaniu przez gminę muszą zostać poprzedzone szczegółową analizą.

Z uwagi na nieosiągnięcie przez gminę wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych konieczne jest kontynuowanie działań edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami, z uwzględnieniem zwiększenia i rozszerzenia katalogu tych działań oraz zwiększenia ich różnorodności i atrakcyjności.

Piotr Jankowski

Burmistrz Miasta Mława